

Ministry of European Integration
REPUBLIC OF SERBIA

#EY
ЗА ТЕБЕ

EU
PRO+

KVARTALNI IZVEŠTAJ

april - jun 2025.

UNOPS

Implementing partner
in 99 cities and municipalities in Serbia

Opšti cilj:	Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji
Svrha:	Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji
Budžet:	40 miliona EUR
Donator:	Evropska unija
Datum početka:	1. januar 2021. godine
Datum završetka:	31. decembar 2025. godine
Područje programa:	Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije
Implementacioni partner:	Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)
Datum izveštaja:	14. jul 2025. godine
Period obuhvaćen izveštajem:	1. april– 30. jun 2025. godine
Izveštaj pripremio:	UNOPS

Skraćenice

OPP	Organizacija za podršku poslovanju
CLLD (eng.)	Lokalni razvoj koji vodi zajednica
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
EU	Evropska unija
APRR	Akcioni plan za rodnu ravnopravnost
GAU (eng.)	Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava
DU	Dobro upravljanje
GMT (eng.)	Tim za upravljanje bespovratnim sredstvima
GSA (eng.)	Ugovor o dodeli bespovratnih sredstava
ITI	Integralne teritorijalne investicije
ISTD (eng.)	Integralni održivi teritorijalni razvoj
LAG	Lokalna akciona grupa
LSU	Lokalna samouprava
MRZBSP	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
MDULS	Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave
MP	Ministarstvo privrede
MoR	Memorandum o razumevanju
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
MSP	Mala i srednja preduzeća
SUD (eng.)	Održivi urbani razvoj
URBACT	Program mreže za urbani razvoj

SADRŽAJ

Skraćenice	2
1. REZIME	4
2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE	7
2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata	7
2.1.1 Kontekst javnih politika i programa	7
2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva	8
2.1.3 Rezultati i aktivnosti	8
2.2 Upravljanje i rukovođenje	15
2.2.1 Upravljanje programom	15
2.2.2 Koordinacija	15
2.2.3 Ljudski resursi	15
2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva	15
2.2.5. Finansije	15
2. RIZICI I OTVORENA PITANJA	16
3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti	17
4. MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija	18
5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST	19
6. STEČENE POUKE	19
7. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD	20
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	20
ANEKSI	

1. REZIME

Od aprila do juna 2025. godine nastavljena je aktivna realizacija aktivnosti **Programa Evropske unije za lokalni razvoj - EU PRO Plus**. Tokom ovog perioda, ubrzan je tempo implementacije 18 integralnih projekata, projekti poslovne infrastrukture su završeni, a podrška je proširena na dva dodatna projekta lokalne infrastrukture. Od 310 projekata koje je Program podržao, 278 (89,7%) je završeno, 27 (8,8%) je trenutno u toku, a 5 (1,5%) je prekinuto.

EU PRO Plus nastavlja da doprinosi unapređenju integralnog teritorijalnog razvoja. Tri podržane teritorije su uspešno podnele četiri prijave za URBACT mreže za transfer, čime je ukupan broj projekata/mreža uspostavljenih kroz ključne EU mreže (Interreg i URBACT) povećan na 32, obuhvatajući skoro sve podržane teritorije. Pored toga, 12 partnerstava iz podržanih teritorija podnelo je prijave za Interreg IPA Adrion 2. poziv, ukupne vrednosti 21,9 miliona evra.

Aktivnosti usmerene na **izgradnju kapaciteta** uključili su predstavljanje Studije integralnog održivog teritorijalnog razvoja (ISTD, eng. Integrated sustainable territorial development) Ministarstvu evropskih integracija i Delegaciji Evropske unije (EU) u Srbiji, uz pojašnjenja u vezi sa kohezionom politikom i mogućim scenarijima teritorijalnog grupisanja. Svih dvanaest podržanih teritorija sada je formiralo Jedinice za koordinaciju projekata (JKP) za sprovođenje teritorijalnih strategija. Dva modula obuke o integralnim strateškim projektima i investicionim planovima su sprovedena za 125 učesnika (52-55% žena), čime je ukupan broj jedinstvenih učesnika/ca u programu izgradnje kapaciteta povećan na 1.449.

Uz to, **18 integralnih projekata, koji obuhvataju 30 lokalnih samouprava, napredovali su do 49% završenih aktivnosti**, sa preko 7,7 miliona evra ugovorenih radova i usluga koji su rezultat 124 uspešno završene nabavke. Ključni napredak uključuje građevinske radove u Šapcu i Loznici, početak radova u Zaječaru, Sokobanji i Boljevcu u okviru projekta „Magija istočne Srbije“ i napredak u projektima CREST i Pirot ITI, uz značajan napredak u projektima upravljanja otpadom u Leskovcu i Novom Pazaru i instalaciji solarnih elektrana u Užicu.

Kao **doprinos poboljšanom ekonomskom rastu u ciljanim opštinama**, 100 novih radnih mesta otvoreno je u Čupriji zahvaljujući povećanju kapaciteta snabdevanja električnom energijom u poslovnoj zoni Minel tokom ovog kvartala, što čini ukupno 1.645 otvorenih radnih mesta kao indirektan rezultat podržanih projekata poslovne infrastrukture, podstičući dalje širenje poslovanja. Završeni projekti poslovne infrastrukture, kao što je nova industrijska zona u Preševu, sada su spremni da za dolazak kompanija, dok tekući projekti na lokacijama poput Aleksinca dobro napreduju, obezbeđujući dodatna sredstva za lokalne razvojne inicijative poput dečjih igrališta.

Program nastavlja da podržava lokalne samouprave u postizanju pune funkcionalnosti završenih projekata, doprinoseći tako pozitivnim promenama kao što su poboljšanja infrastrukture i otvaranje radnih mesta. Štaviše, naponi za poboljšanje konkurentnosti i održivosti preduzeća daju rezultate, pri čemu je za 22 od 45 podržanih startupova koje vode žene i mladi već obezbeđena vredna mentorska podrška u oblasti finansijskog upravljanja, prodaje i marketinga, a dodatna podrška je planirana za naredni kvartal.

Program EU PRO Plus je značajno unapredio socijalnu infrastrukturu i koheziju u ciljanim opštinama. Nadovezujući se na uspeh 37 prethodno završenih lokalnih infrastrukturnih projekata, koji su pozitivno uticali na preko 280.000 korisnika/ca u 35 gradova i opština, Program je sada proširio podršku na dva dodatna projekta u Medveđi i Raški. Ove nove inicijative trebalo bi da donesu značajna poboljšanja u obrazovanju i zdravstvu, te će zamena stare stolarije u Osnovnoj školi „Gornja Jablanica“ doneti koristi za skoro 400 učenika i nastavnika, a renoviranje zdravstvenog centra Raška poboljšaće uslove za preko 20.000 pacijenata i 136 medicinskih radnika.

Program aktivno pomaže sprovođenje ovih novih projekata, osiguravajući da se sva potrebna dokumentacija i procene brzo završe. Početni sastanci sa lokalnim timovima za dodelu grantova su uspešno održani, zahtevi za finansiranje obrađeni, a nabavka za projekat škole u Medveđi je već oglašena, što pokazuje značajan napredak u sprovođenju. Dodatno, Program je nadgledao i kvalitet završene infrastrukture u projektima obnove infrastrukture nakon poplava, pri čemu je most u Vrnjačkoj Banji sada u potpunosti operativan, a most u Rači čeka upotrebnu dozvolu, a oba se pažljivo prate kako bi se osigurale trajne koristi.

Tokom kvartala, Program je proaktivno upravljao nekoliko ključnih rizika i problema, sagledavajući izazove koje predstavlja trenutni politički i društveni kontekst u Srbiji, uključujući studentske proteste i vladu koja deluje u tehničkom mandatu. Ovi spoljni faktori uticali su na sprovođenje i vidljivost projekata, zabeležena su kašnjenja u aktivnostima u sektoru obrazovanja i promene prioriteta među donosiocima odluka. Program aktivno odgovara na ove rizike pažljivim praćenjem razvoja događaja, održavanjem stalnog kontakta sa zainteresovanim stranama i prilagođavanjem planova aktuelnim potrebama kako bi se osigurao kontinuirani napredak.

Dodatno, složenosti u sprovođenju, kao što su složena priroda integralnih projekata sa brojnim nabavkama, raznovrsnom tehničkom ekspertizom i slučajevi lošeg kvaliteta tehničke dokumentacije, doprineli su kašnjenjima u raznim projektima. Nove procedure finansijskog upravljanja, posebno uvođenje SPIRI sistema, takođe su izazvale kašnjenja zbog potrebnih izmena ugovora o dodeli granta. Program blagovremeno rešava ove operativne izazove i pažljivo prati održivost rezultata projekata, posebno u slučajevima kada su potrebne dodatne aktivnosti kako bi se osigurao dugoročni uspeh i funkcionalnost svih podržanih inicijativa.

Program je efikasno postigao većinu svojih indikatora održivosti, aktivno prateći sve završene projekte kako bi potvrdio dugoročnu primenu elemenata održivosti i ispunjenje indikatora uspeha pojedinačnih projekata. Iako je 31 od 37 završenih lokalnih infrastrukturnih projekata u potpunosti operativan, Program je zabeležio da postoje izazovi u uspostavljanju novih usluga, koje ponekad otežavaju pravni procesi i administrativna kašnjenja. Uprkos ovim izazovima, Program aktivno podržava lokalne samouprave u prevazilaženju prepreka kako bi se obezbedila održiva funkcionalnost, kao što je slučaj sa projektom u Preševu gde su uloženi napor da se uspostavi robustan model upravljanja i promotivne mere za novu industrijsku zonu.

Program EU PRO Plus nastavlja da integriše ključne međusektorske teme u svoje aktivnosti, uključujući dobro upravljanje, rodnu ravnopravnost, socijalnu inkluziju, zaštitu životne sredine i digitalizaciju. Osnivanje jedinica za sprovođenje projekata (JKP) u svih dvanaest teritorija označava značajan napredak u strateškom planiranju i upravljanju. Program obezbeđuje snažno učešće žena u aktivnostima izgradnje kapaciteta i integralnim projektima, aktivno prikuplja rodno senzitivne podatke i promovise socijalnu inkluziju kroz podršku inicijativama usmerenim na ranjive grupe. Održivost životne sredine je takođe ključni fokus, a projekti uključuju elemente poput solarizacije i toplotnih pumpi kako bi se smanjio uticaj na životnu sredinu.

Program je održao snažnu vidljivost tokom celog kvartala kroz razne komunikacione aktivnosti, uključujući četiri saopštenja za štampu koja promovišu integralne projekte i građevinske radove, što je generisalo 350 medijskih izveštaja, od kojih je 121 u nacionalnim medijima. Program je objavio tri posebna biltena za Svetski dan zdravlja, Svetski dan rada i Svetski dan zaštite životne sredine, koji su poslani na adrese oko 4.500 zainteresovanih strana. Veb-sajt je zabeležio 21.365 poseta, pri čemu su stranice sa javnim pozivima bile najposećenije, a angažovanje na društvenim mrežama je ostalo stabilno na svim platformama. Pored toga, objavljeno je sedam novih uspešnih priča i tri medijske priče, a pružena je i

detaljna podrška za vidljivost pojedinačnih ITI projekata, uključujući pregled video sadržaj generisan veštačkom inteligencijom, što sve prikazuje komunikacijske rezultate Programa.

Ovaj izveštaj pruža pregled napretka i učinka, najnovije informacije o pitanjima vezanim za rukovođenje i koordinaciju, pregled pretpostavki i rizika, kao i pitanja kvaliteta i održivosti, a uz stečene pouke dat je uvid u ključne rezultate za naredni izveštajni period. U nekoliko aneksa predstavljene su detaljnije informacije o određenim konkretnim aktivnostima koje je Program sproveo.

DRAFT

2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE

2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata

2.1.1 Kontekst javnih politika i programa

Studentski protesti protiv korupcije u Srbiji se nastavljaju, ulazeći u deveti mesec, uz proširenje zahteva demonstranata koji su od Vlade zatražili prevremene izbore. Krajem juna 2025. godine, [oko 140.000 ljudi okupilo se u Beogradu i izbili su sukobi između policije i demonstranata](#), nakon čega su usledila hapšenja studenata i demonstranata. [Kancelarija UN za ljudska prava izrazila je zabrinutost](#) zbog nasilja i proizvoljnog pritvaranja demonstranata tokom demonstracija, pozivajući vlasti da pokažu uzdržanost i poštuju slobodu izražavanja i mirnog okupljanja. Demonstranti su odgovorili blokadama puteva širom zemlje, što je dovelo do novih hapšenja.

Republika Srbija je dobila prva sredstva od Evropske unije (EU) u iznosu od 51,66 miliona evra [kao deo pretfinansiranja iz Plana rasta za Zapadni Balkan](#). Evropska komisija je usvojila Plan rasta za Zapadni Balkan krajem 2023. godine, sa ciljem jačanja procesa približavanja regiona EU kroz postepeno uključivanje u određene politike, programe i pogodnosti članstva u EU, već u pripremnoj fazi pre zvaničnog pristupanja. Plan ima za cilj ubrzanje ekonomskog rasta i doprinos bržoj društveno-ekonomskoj konvergenciji regiona sa državama članicama EU. Plan rasta za Zapadni Balkan predviđa prethodnu uplatu od sedam procenata ukupnih sredstava za svakog korisnika. Srbija je primila deo avansa od 51,66 miliona evra, što je direktna budžetska podrška. Ostatak avansnog plaćanja, u iznosu od 59 miliona evra, namenjen je projektima u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF). Republika Srbija je prethodno ispunila sve formalne uslove za odobrenje prve isplate, uključujući ratifikaciju dva značajna finansijska sporazuma sa Evropskom unijom: Sporazuma o Instrumentu i Sporazuma o zajmu, u okviru Instrumenta za reformu i rast za Zapadni Balkan. Ovi sporazumi predstavljaju finansijski instrument koji će Srbiji staviti na raspolaganje sredstva u ukupnom iznosu od približno 1,59 milijardi evra za period 2024–2027. godine.

Srbija je pokrenula [„FOREST Invest“ projekat](#) kako bi podstakla energetske bezbednost i otpornost na klimatske promene. Inicijativa vredna 84 miliona dolara ima za cilj jačanje šumskih ekosistema, podršku ugroženim zajednicama i unapređenje ciljeva Srbije u oblasti klime i energije. Projekat će pomoći u revitalizaciji ekosistema obnavljanjem 7.000 hektara šuma, pretvaranjem 51.000 hektara degradiranih niskih šuma u visoke šume i uspostavljanjem agrošumarskih sistema. Takođe, uspostaviće i zaštitne pojaseve i energetske plantaže sa brzorastućim vrstama drveća na 1.000 hektara napuštenog poljoprivrednog zemljišta. Očekuje se da će ove aktivnosti smanjiti emisiju gasova sa efektom staklene bašte za 8,4 miliona tona CO₂ ekvivalenta, uz pozitivne efekte za gotovo tri miliona ljudi širom Srbije. Projekat se sprovodi kroz partnerstvo između Organizacije Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO), Vlade Republike Srbije preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i javnih preduzeća „Srbijašume“ i „Vojvodinašume“, uz finansijsku podršku Zelenog klimatskog fonda (GCF) i sufinansiranje Vlade Srbije i FAO.

Fond za nauku Republike Srbije najavio je u junu otvaranje [dva nova programa za prijavu naučnoistraživačkih projekata](#) dva nova programa za prijavu za naučno istraživačke projekte -Program podrške projektima iz oblasti veštačke inteligencije sa ukupnim budžetom od 8,4 miliona evra, obezbeđen kroz kredit Svetske banke u okviru Projekta za ubrzanje inovacija i rast preduzetništva u Srbiji (SAIGE projekat) i Zeleni program saradnje nauke i privrede (II faza) sa budžetom od jedan milion evra. Prvi navedeni program, koji se sprovodi u saradnji sa Evropskom unijom, ima za cilj ubrzanje društvenog, tehnološkog, kulturnog i ekonomskog razvoja Srbije u prioritarnim oblastima veštačke inteligencije i podržavaće izuzetne osnovne i primenjene naučnoistraživačke projekte u oblasti veštačke inteligencije.

URBAKT je u junu 2025. godine pokrenuo [URBACT Pioneers Accelerator](#) - program učenja po meri, dizajniran isključivo za gradove iz zemalja u procesu pridruživanja (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Severna Makedonija i Srbija). Pet gradova iz podržanih teritorija - Arandjelovac, Kragujevac, Niš, Novi www.euproplus.org.rs

Pazar i Smederevo, od ukupno 27 gradova, učestvovalaće u programu transformacije lokalne uprave koristeći stručnost URBAKT-a i iskustva iz praktičnog primera iz gradova EU. Program je strukturiran oko četiri tematska klastera - Mobilnost, Održivi turizam, Upravljanje otpadom i Urbana priroda, kroz koje se bavi nekim od najhitnijih gradskih izazova.

URBAKT program je zatvorio [URBAKT Transfer mreže](#) 30. juna 2025. godine, tražeći prijave gradskih uprava koje su spremne da prenesu jednu od 116 URBAKT dobrih praksi označenih tokom 2024. godine. URBAKT mreža za transfer sastoji se od 6-8 gradova partnera, sa URBAKT gradom dobrih praksi u ulozi vodećeg partnera. Uz stručnost, podršku i sredstva, partneri će krenuti na dvogodišnje putovanje učenja i razmene sa evropskim kolegama, prilagođavajući dobru praksu kontekstu svojih gradova, koristeći mogućnosti za izgradnju kapaciteta i znanje, dok istovremeno stižu vidljivost i priznanje na evropskom nivou.

[Drugi poziv Interreg IPA Adrion](#), vredan 21,869 miliona evra, zatvoren je 30. juna 2025. godine. Poziv je osmišljen da podrži projekte u okviru tri prioritete: 1) Podrška pametnijem jadransko-jonskom regionu, 2) Podrška zelenijem i klimatski otpornijem jadransko-jonskom regionu i 3) Podrška ugljenično neutralno i bolje povezanom jadransko-jonskom regionu. Program IPA ADRION okuplja deset zemalja, četiri države članice EU (Hrvatska, Grčka, Italija i Slovenija), pet partnerskih država van EU (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Severna Makedonija i Srbija) i jednu treću zemlju (San Marino). Ova jedinstvena kombinacija IPA ADRION područja unutar Jadransko-jonskog regiona stvara živo okruženje za saradnju, negujući prekogranična partnerstva i podstičući regionalne razvojne inicijative.

2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva

Iako tokom kvartala nisu objavljeni novi podaci o bruto domaćem proizvodu (BDP), podaci o zaposlenosti koji su objavljeni za prvi kvartal godine pokazuju poboljšanje u dva ciljana regiona.

U prvom kvartalu 2025. godine, broj nezaposlenih u regionu Zapadne Srbije smanjen je za 2,2% na 75.200, u odnosu na 76.900 u prvom kvartalu 2024. godine. Slično tome, region Jugoistočne Srbije zabeležio je smanjenje nezaposlenosti od 1,7%, sa 84.800 nezaposlenih u prvom kvartalu 2025. godine u poređenju sa 86.300 u prvom kvartalu 2024. godine.

Doprinos Programa zapošljavanju uključuje otvaranje 338 novih radnih mesta u direktno podržanim preduzećima, pri čemu žene zauzimaju 178 (53%) ovih pozicija. Štaviše, sa završenim 13 od 20 projekata ekonomske infrastrukture, realizovano je šest novih investicija u ukupnom iznosu od preko 180 miliona evra u podržanim zonama i turističkim destinacijama, što je indirektno doprinelo stvaranju 1.645 novih radnih mesta do sada.

2.1.3 Rezultati i aktivnosti

Rezultat 1: Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

Napori Programa uloženi u podsticanje partnerstava i dodatnu izgradnju kapaciteta podržanih teritorija rezultirali su sa tri podržane teritorije koje su podnele četiri prijave za transfer mreže [od ukupno sedam prijava podnetih iz Srbije i od ukupno 39 prijava iz Evrope](#). Podržane prijave uključuju Grad Užice sa Briselom (Belgija) za plan otvorenog prostora kanala (eng. [Canal open space plan](#)) i sa regionom Viseu Dão Lafões (Portugalija) za Dolasci i odlasci: mobilnost na zahtev za izolovana ruralna područja (eng. [Comings and goings: on-demand mobility for isolated rural areas](#)), Grad Niš sa Ostravom (Češka) za Kreiramo prostor: revitalizacija javnog prostora (eng. [We Create Space: revitalisation of public space](#)) i Grad Loznica sa Amaranteom (Portugalija) za Tehnološki centar (eng. [Tech Hub](#)), dok su prijave za partnerstvo gradova Smederevo i Šabac bile neuspešne. Poziv za transfer mreže omogućava prenos [URBAKT dobrih praksi označenih 2024. godine](#) i podrazumeva da se URBAKT transfer mreža sastoji od 6-8 gradova partnera, sa gradom dobre prakse URBAKT-a u ulozi vodećeg partnera. Partneri sa stručnom i finansijskom podrškom u

periodu od 2,5 godine imaće priliku da prošire znanje, razmene iskustvo sa evropskim kolegama, prilagode dobru praksu kontekstu svojih gradova, istovremeno ostvare koristi od izgradnje kapaciteta i vidljivosti i priznanja na evropskom nivou. Poziv je bio otvoren do 30. juna 2025. godine, a odobrene mreže će biti objavljene 8. oktobra 2025. Sa četiri podnete prijave za transfer mreže, broj projekata/mreža uspostavljenih kroz najvažnije EU mreže (Interreg i URBACT) dostigao je ukupno 32 projekta, i obuhvata sve podržane teritorije sa izuzetkom grada Bora.

Što se tiče [drugog poziva Interreg IPA Adrion](#), vrednog 21,9 miliona evra, koji je zatvoren 30. juna 2025. godine, uspostavljeno je dvanaest partnerstava sa podržanih teritorija i podnete su sledeće prijave: Regionalna razvojna agencija Šumadije i Pomoravlja REDASP sa četiri projekta; Regionalna razvojna agencija JUG prijavila se kao partner sa dva projekta; Opština Dimitrovgrad sa jednim projektom; Regionalna razvojna agencija RARIS sa dva projekta; Regionalna razvojna agencija Zlatibor sa dva projekta i Regionalna razvojna agencija Sandžaka SEDA sa jednim projektom.

Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja

Program je organizovao predstavljanje Studije integralnog održivog teritorijalnog razvoja (ISTD) za predstavnike Ministarstva za evropske integracije i Delegacije EU u Srbiji, koju su sprovedli međunarodni i domaći stručnjaci. Na zahtev Ministarstva za evropske integracije (MEI) za dodatnim pojašnjenjima, Program je pripremio dva dokumenta koja su im dostavljena: 1) dokument o Kohezionoj politici i ISTD, koji razrađuje različite opcije za uspostavljanje sistema Kohezione politike, sa prednostima i manama za svaku od predstavljenih opcija, i 2) pojašnjenje treće kategorije teritorija razrađene u Studiji, sa mogućim scenarijima za teritorijalno grupisanje korišćenjem četiri predložena kriterijuma.

Pored toga, Program je sproveo sedam procesa javnih nabavki usmerenih na opremanje prostorija MEI kao deo napora za izgradnju kapaciteta. Svih sedam javnih nabavki je uspešno završeno potpisivanjem ugovora i isporukom većine opreme, dok se preostale stavke očekuju u julu 2025. godine.

Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepata integralnog teritorijalnog planiranja

U okviru podrške sprovođenju dvanaest teritorijalnih strategija, aktivnosti na uspostavljanju Jedinica za koordinaciju projekata (JKP) su završene, te je svih dvanaest teritorija formiralo Jedinice za koordinaciju projekata. Naime, tokom perioda izveštavanja, preostale četiri teritorije - Kragujevac, Kruševac, Niš i Šabac, formirale su Jedinice za koordinaciju projekata.

Kao deo Modula IV plana izgradnje kapaciteta, održane su dve obuke, uključujući pet ciklusa za svaku obuku, za svih 12 teritorija. 1) Obuka o razvoju integralnih strateških projekata, sa fokusom na integralni i participativni pristup, upravljanje na više nivoa i izbor i razvoj integralnih predloga projekata, koja je okupila ukupno 63 učesnika, od kojih je 33 (52%) bilo žena. 2) Obuka o integralnim investicionim planovima, koja obuhvata povezivanje razvojnih prioriteta i strateških ciljeva sa investicionim planom, kreiranje i određivanje prioriteta projektnog portfolija i razvoj planova finansiranja, uključujući kombinovano finansiranje, okupila je 62 učesnika, od kojih je 34 (55%) bilo žena. Nakon ova dva seta obuka, ukupan broj obučanih pojedinaca (jedinistvenih učesnika/ca) kroz celokupni program izgradnje kapaciteta povećao se na 1.449 (52% su bile žene).

Tokom juna, Program je pripremao pristup i obrazac za razvoj investicionih planova kao dopunu izrađenim strategijama. Prvi pilot investicioni plan zasnovan na pripremljenom obrascu biće razvijen i testiran tokom sledećeg kvartala.

Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja

Sprovođenje 18 integralnih projekata, koji pokrivaju teritoriju 30 lokalnih samouprava, napredovalo je do

49% sa preko 7,7 miliona evra ugovorenih radova i usluga, što je rezultat 124 uspešno završene nabave od ukupno 191 projektne nabavke. U ovom kvartalu održano je 26 sastanaka o statusu realizacije projekata kako bi se podržalo sprovođenje aktivnosti i tenderskih procesa, koji su identifikovani kao najzahtevniji deo implementacije, s obzirom na višestruka ponavljanja i žalbe ponuđača. Do kraja kvartala, većina projekata sa građevinskim radovima je odobrila pristup lokaciji izvođačima, dok se radovi odvijaju različitim tempom napretka.

U **Šapcu**, iako građevinski radovi kasne u odnosu na date rokove u okviru projekta „Fer-plej za inkluziju“, izvođač radova ostaje posvećen završetku svih radova do 15. oktobra 2025. godine, u okviru ugovornog roka. Program podržava realizaciju kroz nedeljne koordinacione sastanke, savetujući izvođača radova o angažovanju radnika i rasporedu. Tokom ovog kvartala, Šabac je ugovorio usluge za pružanje obuke fizičkog vaspitanja od strane sertifikovanih pedagoga, a učenici Osnovne škole za decu sa smetnjama u razvoju „Sveti Sava“ pohađaju novi usvojeni program u Sokolskom domu tri puta nedeljno. Planirano je da se ovaj novi model obuke prenese u novu fiskulturnu salu nakon što bude izgrađena kao i da se nastavi sa njenim održavanjem i nakon završetka samog projekta. Paralelno, projekat je nabavio narodne nošnje za decu koja učestvuju u probama folklora za ceremoniju otvaranja kao i nove sportske odeće za decu. Predaja ove opreme je planirana na početku nove školske godine.

Nakon završetka svih nabavki projekta, Grad **Loznica** je u maju odobrio pristup lokaciji izabranom izvođaču radova za renoviranje prostora za mlade i službu civilne zaštite u okviru ustanove za sport i kulturu „Lagator“. Svi radovi na rušenju su završeni, a izvođač je nastavio sa građevinskim radovima dok je čekao neophodnu izmenu projekta zbog nedostatka električnih i mašinskih crteža. Sve ostale aktivnosti su u toku u skladu sa planom. Obuke, koje su vodili sertifikovani instruktori za prvu grupu od 80 instruktora prve pomoći, završene su uz podršku priručnika i opreme za prvu pomoć koji su nabavljeni kroz projekat. Naknadno je u ovom kvartalu obučeno 1.500 mladih ljudi kako bi se povećala njihova spremnost za reagovanje u kriznim situacijama.

Tokom ovog kvartala, potpisani su svi preostali ugovori o radu u okviru projekta „**Magija istočne Srbije**“ i započeti su radovi u Zaječaru, Sokobanji i Boljevcu, dok je izvođač u Knjaževcu završio radove na kompleksu Sportsko-rekreativnog i zdravstveno-rehabilitacionog centra „Banjica“, očekujući da će ih predati tokom jula, nakon tehničkog puštanja u rad. Program je utvrdio nedostatke u projektnoj dokumentaciji za pump trek u Boljevcu, što je navelo izvođača radova da započne radove na trim stazi, dok se ne urade potrebne izmene projekta. Električni čamci za Bovansko jezero predati su Sokobanji i biće transportovani do jezera nakon završetka radova na uređenju Bovanskog jezera. Takođe su potpisani ugovori o uspostavljanju mehanizma upravljanja omladinskim kampom u Zaječaru i o obezbeđivanju skutera i planinskih bicikala za Rtanj, dok je evaluacija tendera za turističku karticu Zaječarskog okruga u toku.

Sve preostale građevinske lokacije su aktivne u okviru **KREST projekta „Kulturni preporod za obogaćen turizam Šumadije: Stvaranje integrisane i inovativne regionalne turističke ponude“**, koji sprovodi Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja (REDASP), a tokom ovog kvartala, izvođačima je omogućen pristup lokacijama u Arandjelovcu za radove na izgradnji obrazovno-vizualnog centra Risovača, Kniću za rehabilitaciju kulturnog centra u Boraču i Topoli za završetak radova na glavnoj zgradi Kraljeve Vinarije.

Iako je grad **Bor** pripremio, a Program odobrio sve tenderske pakete tokom marta 2025. godine, objavljivanje tendera za preostalih deset nabavki od ukupno 19 projektne nabavki u okviru projekta „**Ekosistem za inovacije i pametnu ekonomiju**“ odloženo je zbog spore administracije. Međutim, nabavka radova na startap centru u Boru i postavljanje solarnih panela na sve tri projektne lokacije - Bor, Gornjane i Zlot, uspešno je završena i izabrani izvođači će početi sa radovima tokom jula.

U **Nišu**, na **projektu „Tabula Peutingeriana“**, građevinski radovi na rekonstrukciji kazamata su pri kraju, sa očekivanim datumom završetka 5. jula 2025. godine. Pored toga, nabavka nameštaja, IT opreme i replika oklopa je u fazi ugovaranja. Aktivnosti na teritorijalnom marketingu su u toku, dok će preostala tri tendera

za meke mere biti objavljena u naredna dva meseca. Iako se deo aktivnosti sprovodi u skladu sa planiranom dinamikom, registrovana su značajna kašnjenja u realizaciji aktivnosti vezane za rekonstrukciju Ateljea na tvrđavi, što je ujedno i finansijski najznačajnija aktivnost projekta. Proces javne nabavke je obustavljen krajem juna 2025. godine. Grad revidira tehničku dokumentaciju, s obzirom na to da vrednost jedine dobijene ponude u okviru javne nabavke značajno premašuje očekivani iznos. Pored toga, grad će podneti revidirani raspored aktivnosti kako bi se utvrdilo da li je i pod kojim uslovima moguće realizovati ovu projektnu aktivnost u raspoloživom vremenskom okviru.

Svi radovi na školskim objektima obuhvaćenim integralnim projektom „**Unapređenje obrazovnog ekosistema u urbanom području grada Pirota i opština Dimitrovgrad, Babušnica i Bela Palanka**“ su ugovoreni i napredovali su sa stopom završetka od 15% na Gimnaziji u Pirotu, 20% u Beloj Palanci i 35% u Babušnici. U izveštajnom periodu, izvršena je revizija budžeta, a potom i aneks ugovora o dodeli bespovratnih sredstava kako bi se omogućili dodatni radovi na fasadi još jednog objekta Gimnazije, postavljanje ograde i demontaža starog i ugradnja novog sistema klimatizacije, sve kako bi se maksimizirali rezultati intervencije predviđene projektom. Pored toga, predškolskoj ustanovi u Dimitrovgradu isporučena su oba vozila, jedno za prevoz dece sa invaliditetom, a drugo za prevoz hrane, kao i IT oprema, aparati za kuhinju, nameštaj i igračke. U aprilu je organizovana serija obuka za učenike iz Pirota i Babušnice i Bele Palanke, što je rezultiralo povećanjem kompetencija 60 učenika u oblasti održivosti, cirkularnog razmišljanja, preduzetništva i razvoja karijere. U predškolskoj ustanovi u Dimitrovgradu, 30 dece predškolskog uzrasta upoznato je sa temama vezanim za zaštitu životne sredine, održivi razvoj, ekološku odgovornost, upravljanje komunalnim otpadom i reciklažu. Krajem maja održane su radionice za nastavnike, što je rezultiralo unapređenjem znanjem 30 nastavnika iz Pirota, Babušnice i Bele Palanke o primeni savremenih metoda nastave. Konačno, radionice zajedničkog kreiranja organizovane u izveštajnom periodu rezultirale su zajedničkim vizuelnim identitetom u oblasti obrazovanja koji sadrži identifikovane jedinstvene karakteristike regiona. Kreirani vizuelni identitet je uvršten na projektne table, distribuirane među projektnim partnerima kako bi se postavile na sve škole i druge istaknute obrazovne i kulturne institucije u regionu.

Implementacija projekta **Šumadija CONNECT „Podsticanje teritorijalnog razvoja kroz inovacije i valorizaciju kulturnog nasleđa“** beleži kašnjenja u nabavci građevinskih radova za rekonstrukciju i adaptaciju zgrade Srednje škole „Knez Aleksandar Karađorđević“. Međutim, RRA Šumadija je završila ponovljeni proces evaluacije i dodelila ugovor sledećem ponuđaču. Nabavke za usluge bezbednosti i zdravlja na radu i tehnički nadzor radova, kao i uređenje enterijera, su završene. Aktivnosti u sprovođenju mekih mera dobro napreduju; studijska analiza kulturnih dobara i valorizacija kulturno-istorijskog nasleđa je završena, a Pravilnik za upravljanje kulturnim nasleđem je u završnoj fazi.

U okviru projekta koji sprovodi grad **Leskovac** koji se odnosi na **poboljšanje upravljanja otpadom u gradskom području**, u izveštajnom periodu završena je postavka 22 podzemna kontejnera. Konačne lokacije postavljanja dogovorene su između predstavnika tima za implementaciju granta i PWW, kompanije zadužene za odlaganje otpada u gradu. U maju su predstavnici DEU i MEI, zajedno sa programskim timom, posetili lokaciju u centru grada, i podeli pozitivne povratne informacije o projektu. Prenosni XRF spektrometar sa tri režima kalibracije (plastika, elektronika, zemljište), kao deo laboratorijske opreme namenjene studentima, ispušten je i skladišten u Akademiji strukovnih studija Južne Srbije, nakon čega je usledila obuka na radnom mestu za profesore, koji će ga koristiti u radu sa studentima. Većina javnih nabavki projekata je završena, dok je nabavka opreme za formiranje zelenih površina oko mesta za sakupljanje otpada i opreme za primarnu selekciju otpada u toku, a preostala je planirana do septembra. Aktivnosti vezane za kampanju podizanja svesti o reciklaži i aktiviranje građana, uključujući izradu projektnih tabli sa informacijama o separaciji otpada usklađenih sa smernicama za vidljivost, su u završnoj fazi pripreme, a planirano je da budu pokrenute početkom septembra sa početkom školske godine, zajedno sa interaktivnom android igrom „Nulti otpad“. Konačno, Skupština opštine je usvojila rebalans budžeta krajem juna, omogućavajući realizaciju plaćanja u okviru projekta.

Grad Novi Pazar, u okviru projekta usmerenog na **poboljšanje upravljanja reciklažnim otpadom** u Novom Pazaru, ušao je u završnu fazu građevinskih radova na povećanju kapaciteta Centra za reciklažu. Grad je www.euproplus.org.rs

dodelio ugovore za kupovinu opreme za centar za reciklažu i srednju tekstilnu školu. Isporuka specijalnog vozila za sakupljanje tekstilnog reciklažnog otpada planirana je za jul 2025. godine.

Projekat „Zelena i energetska tranzicija“ na teritoriji Užičkog ITI-ja približava se završetku instalacije pet solarnih elektrana. Međutim, ugradnja solarnih elektrana za Regionalni centar za obuku i Narodno pozorište u Užicu beleži kašnjenje. Planirano je da solarna elektrana za Regionalni centar za obuku bude instalirana na jesen, a solarna elektrana za Narodno pozorište planirano je da bude instalirana na kraju projekta, što se poklapa sa planiranim renoviranjem krova obe zgrade. Kašnjenja u finalizaciji tehničke dokumentacije za rekonstrukciju krova Narodnog pozorišta nastala su zbog dodatnih ispitivanja i ispitivanja materijala zbog rizika od propadanja postojeće zgrade. Ovi testovi su otkrili potrebu za daljim radovima na rekonstrukciji i zaštiti krova, koje će projektanti uključiti u revidirani plan rekonstrukcije. Radovi na zelenoj fasadi na Zlatiboru su započeti, a biljke su zasađene za rasadnik u poljoprivrednoj školi u Požegi.

Implementacija projekata odobrenih u okviru LOT-a2 se ubrzava. U slučaju studije urbanog identiteta za ITI **Užice**, sprovođenje nacрта studije je u završnoj fazi. Što se tiče Master plana za bivšu fabriku Viskoza u **Loznici**, analiza trenutnog stanja je pripremljena i biće predstavljena u julu. Proces izrade saobraćajne studije i povezane strateške procene uticaja na životnu sredinu (SEIA) u **Novom Pazaru** nastavljen je organizovanjem drugog okruglog stola kako bi se relevantnim zainteresovanim stranama predstavio materijal razvijen do sada u junu. U okviru projekta u **Kruševcu**, završena je nabavka za izradu studije i očekuje se potpisivanje ugovora. **Kragujevac** je potpisao ugovor za studiju i proces izrade je započet. **Pirot** je završio nabavku za prethodnu studiju izvodljivosti, koja je zatvorena 23. juna 2025. godine, a oglašavanje nabavke za prethodnu studiju izvodljivosti za **Leskovac** je odblokirano nakon usvajanja izmena u gradskog budžeta u junu. Nabavka će biti objavljena u julu 2025.

Rezultat 2: Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

Uz više od 1.500 novih radnih mesta otvorenih u prethodnim izveštajnim periodima (uglavnom u Severozapadnoj radnoj zoni Šapca sa 1.492 nova radna mesta, ali i u Kraljevu sa 35 novih radnih mesta i Malom Zvorniku sa 18 novih radnih mesta), Čuprija je izvestila da je kompanija „Feka Automotiv“ koja posluje u industrijskoj zoni Minel, zaposlila 100 novih radnika tokom izveštajnog kvartala. Povećani kapacitet snabdevanja električnom energijom zone Minel, postignut izgradnjom nove transformatorske stanice 10/0,4 kV sa dve jedinice od 1000 kVA u okviru projekta poslovne infrastrukture, obezbediće dalje proširenje proizvodnih pogona koji posluju u zoni i pokretanje novih preduzeća koja izražavaju interesovanje za početak poslovanja u ovoj zoni. Program prati neposredne rezultate i uticaj završenog projekta i podržava lokalnu samoupravu u naporima da postigne punu funkcionalnost.

U Aleksincu, gde su završene sve projektne aktivnosti na rekonstrukciji ustanove za odmor i rekreaciju dece u Lipovcu, lokalna samouprava je ugovorila radove na rezervoaru za vodu potrebnom za protivpožarnu zaštitu i dobijanje upotrebne dozvole za objekat. Završene su dve trećine predmetnih radova, vrednih oko 19 miliona dinara, koje su finansirali i Ministarstvo za razvoj nedovoljno razvijenih područja i opštinski budžet. Pored toga, lokalna samouprava je dobila neophodnu finansijsku podršku za izgradnju dečijeg igrališta pored rekonstruisanog objekta u iznosu od pet miliona dinara od Ministarstva turizma i omladine, dok bi preostalih 3,3 miliona dinara bilo obezbeđeno iz opštinskog budžeta. Planirano je da radovi budu završeni do kraja godine.

Komisija za evaluaciju Poziva za podnošenje predloga projekata u okviru programa prekogranične saradnje Srbija - Severna Makedonija je prethodno odabrala konceptnu notu iz Surdulice za projekat pod nazivom „Razvoj saradnje i promocija turizma u opštinama Surdulica i Studeničani“, koji uključuje realizaciju jedne faze sportskog centra „Vodeničiste“ na Vlasina Ridu. Sledeći korak u postupku obezbeđivanja sredstava za realizaciju ove investicije je podnošenje kompletne prijave sa pratećom dokumentacijom do 25. jula 2025. godine.

Osam startupova koje vode žene i mladi dobilo je individualnu mentorsku podršku u drugom kvartalu 2025. godine, sa fokusom na finansijsko upravljanje, prodaju i marketing.

Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou

Sedam projekata poslovne infrastrukture, od ukupno 20 odobrenih putem javnog poziva, još uvek su u realizaciji, sa manjim zastojsima koji usporavaju njihov napredak. Tokom ovog kvartala, Program je dozvolio produženje pet od sedam tekućih grantova, zbog opravdanih kašnjenja u odnosu na plan.

Od četiri projekta sa građevinskim radovima, najviše je u implementaciji napredovalo **Preševo**, gde su završeni svi radovi na infrastrukturnom opremanju nove industrijske zone Čukarka, sada spremne da primi kompanije koje izražavaju interesovanje za pokretanje poslovanja. Međutim, nabavka usluge za mehanizam upravljanja zonom, kao i za marketing, brendiranje i promociju zone, i mere za povećanje vidljivosti, čeka odluku Republičke komisije za zaštitu prava ponuđača. Naime, u ponovljenom tenderskom postupku, drugi najbolji ponuđač je ponovo podneo žalbu na odluku o dodeli ugovora koju je Preševo objavilo u maju.

Bosilegrad je uspeo da završi ispitivanje nosivosti krovne konstrukcije fabrike Kobos do kraja aprila, pokazujući dobre rezultate za glavnu proizvodnu zgradu i nedostatke u nosivosti krovne konstrukcije skladišnog prostora. Nakon dobijanja rezultata, izvođač radova je nastavio sa radovima, dok je projektant tokom maja obezbedio potreban za ojačanje krovne konstrukcije. Bosilegrad je ograničio pristup ovom delu zgrade iz bezbednosnih razloga. Nakon dobijanja potrebnog odobrenja projekta od treće strane i relevantnih dozvola, radovi na konstrukciji bi mogli da počnu. Da bi se osiguralo da je zgrada u potpunosti bezbedna i sigurna za svoju namenu, Program je dozvolio produženje roka za Bosilegrad do sredine septembra.

Program je takođe dozvolio produženje roka za **Kragujevac** za rekonstrukciju drumsko-pešačkog mosta u zoni FAS, uzimajući u obzir četiri ponovljene nabavke koje su odložile realizaciju za godinu dana, nakon čega je usledio zimski period, koji je omogućio početak radova tek u martu. Radovi sada napreduju nakon postavljanja skele u maju, a novi krajnji datum za završetak određen je za 15. decembar, što omogućava završetak radova i njihovo tehničko puštanje u rad.

Radovi na vodotornju na tvrđavi u **Užicu** malo kasne zbog produženog perioda obustave radova tokom zime i visokog vodostaja, koji je ometao radove u koritu reke. Zbog kumulativnih kašnjenja, izvođač radova je zatražio dodatna tri meseca, očekujući završetak radova do kraja oktobra.

Produženo je takođe i trajanje za tri preostala granta za izradu tehničke dokumentacije.

Iako je **Zaječar** u potpunosti završio tehničku dokumentaciju za Park rimskih imperatora, nije bilo mogućnosti da se zakaže sednicu Skupštine na kojoj bi se raspravljalo o rebalansu budžeta i obezbedilo plaćanje pružaocu usluga zbog promena u lokalnoj administraciji nakon lokalnih izbora održanih 8. juna 2025. godine, čiji rezultati nisu zvanično objavljeni u izveštajnom periodu. Program je dozvolio produženje roka za Zaječar do kraja septembra kako bi se osiguralo da se nova lokalna vlast formira nakon izbora održanih u junu, jer je potrebno da se odluka o rebalansu donese na sednici Skupštine kako bi se potom omogućila plaćanja u okviru projekta.

Projekat u **Paraćinu** koji se odnosi na izradu tehničke dokumentacije za infrastrukturno opremanje industrijske zone Zmič, takođe kasni, jer su lokacijski uslovi tri puta odbijeni projektantu i izdati su tek 7. maja 2025. godine, što je omogućilo izradu projekta za građevinsku dozvolu. Za finalizaciju ovog dela projekta, njegov tehnički pregled i podnošenje zahteva za izdavanje građevinske dozvole, što bi omogućilo izradu izvođenja projekta, Program je dozvolio tromesečno produženje roka opštini Paraćin.

Nakon 13 meseci administrativnog odlaganja, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture je konačno odlučilo o građevinskoj dozvoli za izgradnju sportskog kompleksa „Vodeničište“ na Vlasinom ridu, www.euproplus.org.rs

odbijajući izdavanje građevinske dozvole **Surdulici** zbog manjeg formalnog prigovora na sadržaj projekta za građevinsku dozvolu. Projektant će raditi na otklanjanju nedostataka navedenih u prigovoru i ponovo podneti zahtev početkom jula. Zbog ovog opravdanog odlaganja, Program je odobrio tromesečno produženje roka Surdulici, kako bi se osigurao završetak izvođenja projekta, što je jedina preostala projektna aktivnost.

Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica

Tokom drugog kvartala 2025. godine, počela je mentorska podrška startapovima koji vode žene i mladi korisnici grantova. Ukupno je 22 od 45 podržanih startapova izrazilo interesovanje za mentorsku podršku, organizovane su tri onlajn radionice na temu uvoda u marketing, prodaju i digitalni marketing. Sve radionice su snimljene i podeljene sa korisnicima startapova. Pored toga, osam startapova je dobilo individualnu mentorsku podršku za iste oblasti. Planirano je da preostali startapovi dobiju ovu podršku tokom trećeg kvartala 2025. godine.

Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

Pored 37 završenih lokalnih infrastrukturnih projekata, od kojih je koristi imalo preko 280.000 korisnika iz 35 gradova i opština korisnika, izmenama u Programskom dokumentu, koje su potpisane u prethodnom kvartalu, pokrenuta je podršku za još dva predloga projekta sa rezervne liste projekata.

Očekuje se da će realizacija dva projekta sa rezervne liste u opštinama Medveđa i Raška doneti pozitivne promene u oblasti obrazovanja i zdravstva. Naime, zamena stare, dotrajale stolarije u centralnoj osnovnoj školi u Medveđi „Gornja Jablanica“ poboljšaće uslove učenja za blizu 400 đaka i nastavnika. Pored toga, renovirani objekat Doma zdravlja u Raški unaprediće zdravstvenu zaštitu za preko 20.000 pacijenata i 136 medicinskih radnika.

Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života

Tokom perioda izveštavanja, Program je uspostavio kontakte sa predstavnicima Medveđe i Raške kako bi ažurirao dokumentaciju za prijavu u svrhu izdavanja odgovarajućih ugovora o dodeli granta (GSA, eng. Grant Support Agreement) za ove dve lokalne samouprave. Paralelno sa ovim procesom, završene su PSEA i Procena kapaciteta kako bi se ispunili preduslovi za izdavanje ugovora. Nakon zvaničnog potpisivanja GSA i pratećih aneksa, početkom juna 2025. godine, programski tim je organizovao početne sastanke sa Medveđom i Raškom kako bi upoznao/podsetio timove za implementaciju grantova sa metodologijom i početnim koracima u procesu implementacije grantova. Shodno tome, obe lokalne samouprave su otvorile posebnu aproprijaciju u okviru računa za dokaz za donatorsku podršku i podnele zahteve za prve tranše finansiranja Programa. Pored toga, Medveđa je izmenila svoj Plan javnih nabavki kako bi uključila i nabavke potrebne u okviru projekta. Nakon što je dobila odobrenje Programa za konačni nacrt dokumentacije za javnu nabavku za zamenu stolarije u školi u Gornjoj Jablanici, Medveđa je objavila tender 28. juna 2025. godine, dok je 14. jul 2025. godine određen kao krajnji rok za podnošenje ponuda.

Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije

Aktivnost je završena u ranijim izveštajnim periodima.

Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19

Aktivnost je završena u ranijim izveštajnim periodima.

Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama

Vrnjačka Banja je dobila upotrebnu dozvolu za most preko Male Reke 6. juna 2025. godine. Opština Rača www.euproplus.org.rs

je dobila pozitivan izveštaj o tehničkom puštanju u rad za završene radove na mostu preko reke Krčmare tokom izveštajnog perioda i podnela zahtev za izdavanje upotrebne dozvole. Program prati kvalitet radova tokom jednogodišnjeg perioda za prijavu nedostataka, koji ističe 27. jula za most u Vrnjačkoj Banji i 10. oktobra za most u Rači.

2.2 Upravljanje i rukovođenje

2.2.1 Upravljanje

Tokom kvartala, finalizovana je treća izmena Programa, kojom je obezbeđeno tromesečno produženje vremenskog okvira za sprovođenje Programa do 31. marta 2026. godine. Pored toga, izmenjena su i programska dokumenta kako bi se uključile aktivnosti vezane za korišćenje ušteta iz budžeta Programa, pri čemu će se deo ušteta koristiti za opremanje prostorija Ministarstva za evropske integracije (MEI), dok će se jedan deo koristiti za finansiranje još dva projekta sa rezervne liste Javnog poziva za projekte lokalne infrastrukturne.

2.2.2 Koordinacija

Tokom ovog kvartala, Program je predstavio svoje aktivnosti i učestvovao na početnoj konferenciji [Projekta održivih gradova u Srbiji](#) Ambasade Holandije, 7. maja 2025. godine. Ovaj projekat je naslednik Projekta zelenih gradova u Srbiji, koji podržava Holandska agencija za preduzetništvo, deo Ministarstva za ekonomska pitanja i klimu, i uključuje istaknute holandske kompanije i organizacije posvećene zajedničkom stvaranju održive, otporne i zelene ekonomije zajedno sa Srbijom.

2.2.3 Ljudski resursi

Tokom kvartala nije bilo promena u vezi sa ljudskim resursima. Zaposleni u Programu imali su različite prilike za učenja putem platforme za učenje UNOPS-a, uključujući kurseve o upravljanju infrastrukturnom imovinom i kurseve o računarske programe koji simuliraju ljudski razgovor korišćenjem veštačke inteligencije.

2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva

Tokom drugog kvartala 2025. godine, izdata su dva nova Sporazuma o bespovratnoj podršci (GSAs) za dva lokalna infrastrukturna projekta sa rezervne liste, dok je još šest grantova administrativno zatvoreno, što doprinosi ukupnom broju od 278 zatvorenih grantova. Trenutno je u sprovođenju 27 grantova. Tokom kvartala, obrađeno je deset izmena ovig ugovora, koje se pretežno odnose na produženi period sprovođenja i prelazak lokalnih samouprava korisnika na novi sistem finansijskog upravljanja - SPIRI. Finansijsko izvršenje Programa putem mehanizma grantova ostvareno je sa šest obrađenih zahteva za plaćanje.

Procesi nabavki sprovedeni tokom kvartala podržali su sprovođenje programskih aktivnosti. Ključni tekući procesi nabavki odnose se na opremanje prostorija MEI, sa osam potpisanih ugovora i delom opreme isporučene tokom kvartala, uz druge procese manjih nabavki koji se odnose na kancelarijski materijal i vozila.

2.2.5 Finsije

Glavni finansijski pokazatelji slede¹:

¹ While these figures provide quality insight into the Programme's spending, the final figures are only provided in the Programme's financial reports.

- Ukupno izvršenje budžeta Programa EU PRO Plus na dan 30. jun 2025. je 35.117.141,31 evra ili 87.79% budžeta Programa.
- Izvršenje u drugom tromesečju 2025. (Q2 2025) je 1.742.106,68 evra.
- Projektovano izvršenje za naredni izveštajni period je 968.776,75 evra.

3. RIZICI I OTVORENA PITANJA

Tokom kvartala, Program je proaktivno upravljao rizicima i problemima, a sledeći su ključni.

Prepreke u procesima javnih nabavki, upareni sa slabom efikasnošću implementacionih partnera, dovode u pitanje realizaciju nekih od kritičnih aktivnosti podržanih integralnih projekata. Iako sprovođenje integralnih projekata dobro napreduje za većinu od osamnaest podržanih projekata, nakon godinu dana realizacije, postoje projekti koji se suočavaju sa značajnim izazovima u sprovođenju planiranih aktivnosti.

U Kragujevcu, radovi na rekonstrukciji Srednje škole, podržani kroz projekat Šumadija Connect koji sprovodi Regionalna razvojna agencija za razvoj Šumadije i Pomoravlja, suočavaju se sa značajnim izazovima u vezi sa vremenski okvirom projekta. Naime, proces javne nabavke za ključnu aktivnost koja čini 80% budžeta projekta, bio je neuspešan, sa dva zahteva za zaštitu prava ponuđača za koje je Komisija za zaštitu prava ponuđača utvrdila da su opravdani, što je rezultiralo obustavom procesa. Dodatno, u toku je treći zahtev za zaštitu prava ponuđača, koji može, u zavisnosti od povratnih informacija Komisije, dodatno odložiti sprovođenje aktivnosti i onemogućiti sprovođenje u toku trajanja Programa.

U junu 2025. godine je i proces javne nabavke za rekonstrukciju ateljea unutar Niške tvrđave, podržan kroz integralni projekat - Aktivna zaštita kulturnog nasleđa „Tabula Peutingeriana“, morao je biti otkazan jer je jedna primljena ponuda značajno premašila planirani budžet. Shodno tome, tehnička dokumentacija će biti podvrgnuta reviziji kako bi se smanjio obim radova, a istovremeno osiguralo očuvanje funkcionalnosti objekta. Ove izmene koje je predložio grad Niš zahtevaće dodatno vreme i ponavljanje procesa nabavke, što će, kako se očekuje, prouzrokovati dalja kašnjenja projekta i učiniti da je postizanje početnog roka veoma malo verovatno.

Situacija se pažljivo prati, a odgovor na ovaj rizik, koje mogu uključivati i promenu obima aktivnosti, biće razmotrene sa korisnikom granta, donatorom i ključnim nacionalnim akterom, Ministarstvom za evropske integracije (MEI).

Tehnički izazovi u sprovođenju nekih od podržanih projekata i dalje postoje. U Užicu, sprovođenje dela aktivnosti podržanih kroz integralni projekat „Zelena i energetska tranzicija“ koji sprovodi Regionalna razvojna agencija Zlatibor kasni zbog lošeg kvaliteta tehničke dokumentacije na osnovu koje je projekat razvijen. Naime, zbog propadanja zgrade Narodnog pozorišta, bilo je potrebno sprovesti procenu postojeće građevinske konstrukcije, a rezultati procene će sada uticati na pregled i finalizaciju tehničke dokumentacije. Stanje postojeće konstrukcije može zahtevati ograničenu promenu obima i prilagođavanje planirane intervencije koja je predviđala izgradnju otvorene scene na krovu, zajedno uz ozelenjavanje. Odgovor na ovaj rizik uključuju promenu obima aktivnosti kako bi se smanjili troškovi i ubrzao njen završetak u postojećem vremenskom okviru.

Dugotrajni administrativni procesi otežavaju završetak tehničke dokumentacije koja je izrađena uz podršku Programa. U Surdulici, izrada tehničke dokumentacije za izgradnju sportskog centra „Vodeničiste“ kasni 14 meseci zbog raznih zastoja u obezbeđivanju relevantnih podataka i odobrenja od nadležnih institucija. Tehnički projekat, koji je završen, sada čeka izdavanje građevinske dozvole, nakon čega će korisnik, lokalna samouprava, morati da finalizuje projekat za izvođenje. S obzirom na to da su sredstva za www.euproplus.org.rs

izgradnju ovog objekta već obezbeđena, završetak ovih administrativnih procesa je ključan da bi ova intervencija mogla u potpunosti da ispuni očekivani ishod i uticaj. Slično tome, u Zaječaru, razvoj tehničke dokumentacije za Park imperatora kasni zbog nemogućnosti grada da potvrdi rebalans budžeta, jer Skupština još nije formirana nakon lokalnih izbora održanih početkom juna 2025. godine. Stoga, grad ne može da isplati pružaoca usluga nekoliko meseci nakon što je dokumentacija završena. Program pažljivo prati situaciju i podržava korisnike da završe aktivnosti uz odobravanje potrebnih vremenskih produženja rokova.

Dug period za dostizanje funkcionalnosti u nekim projektima mogao bi da ugrozi već završene radove u slučaju da objekti nisu pravilno očuvani dok se još uvek ne koriste. U slučaju lokalnog infrastrukturnog projekta u Bosilegradu, koji je obuhvatao rekonstrukciju postojećeg objekta i njegovu prenamenu u objekat socijalnih usluga, iako su građevinski radovi završeni i predati opštini, upotrebna dozvola i licenca za uvođenje nove socijalne usluge u objekat nisu blagovremeno obezbeđene. Kao rezultat toga, zgrada je ostala nefunkcionalna i bez grejanja tokom zime, što je izazvalo pucanje vodovodnih cevi i dalju štetu na podovima. Iako je projekat zatvoren sa svim završenim aktivnostima, Program prati procese koji treba da obezbede punu funkcionalnost objekta i uspostavljanja nove usluge koja podržava najugroženije u Bosilegradu.

4. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti

Tokom poslednje godine implementacije, Program je dostigao većinu postavljenih indikatora uspeha navedenih u planu upravljanja održivošću.

Završeni projekti se prate i procenjuju kako bi se potvrdilo da li su elementi održivosti primenjeni nakon završetka projekta i da li su ispunjeni pojedinačni indikatori uspeha projekta, podržavajući lokalne samouprave da obezbede dugoročnu održivost podržanih intervencija. Od 37 završenih lokalnih infrastrukturnih projekata, 31 je u potpunosti operativan, dok se za preostalih šest, lokalne samouprave koje su korisnici programa bave tekućim izazovima u uspostavljanju pune upotrebe izgrađenih/rekonstruisanih objekata. Ovi izazovi se uglavnom odnose na izdavanje upotrebni dozvola, što može biti dugotrajan administrativni proces, a u nekim slučajevima se odnose i na model upravljanja i korišćenja podržanih objekata. Ovo se posebno odnosi na izazove za uspostavljanje novih usluga, kao što je slučaj u **Knjaževcu** gde je izgrađen i opremljen novi rehabilitacioni centar, a opština trenutno organizuje dva entiteta za upravljanje novim prostorijama - zdravstveni centar za rehabilitacioni deo usluga i turističku organizaciju za deo usluga vezan za velnes. Ove aktivnosti se prate i lokalne samouprave koje su korisnici programa dobijaju podršku kako bi obezbedile punu funkcionalnost novih usluga.

Slična situacija prati još je šest projekata lokalne infrastrukture. Iako su projekti završeni, nekoliko lokalnih samouprava nije bilo u mogućnosti da uspostavi novu uslugu koja je bila predviđena projektom. Prvo, **Bosilegrad** još uvek nije u mogućnosti da pruža socijalne usluge najranjivijim grupama stanovništva, jer je rekonstruisana zgrada još neoperativna dok se ne dobije licenca za pružanje ovih usluga. Pošto je izdavanje upotrebne dozvole preduslov da lokalni Socijalni centar dobije licencu za pružanje navedene usluge, održivost ove infrastrukturne intervencije još uvek nije postignuta. Isto važi i za ustanovu „Sunce“ u **Lebanu** namenjenu da pruža usluge deci sa posebnim potrebama. Iako je Lebane ispred Bosilegrada, sa obezbeđenom upotrebnom dozvolom i dobijenom dokumentacijom za licenciranje, ustanova je neoperativna dok konačna inspekcija Ministarstva ne potvrdi da je pogodna za upotrebu. **Ćuprija** je još uvek u procesu dobijanja upotrebne dozvole za objekat mesne zajednice u Supskoj, dok upotrebna dozvola za sportski centar u Mionici čeka na završetak druge faze, za koju opština treba da obezbedi finansiranje. **Sjenica**, takođe, nije mogla da obezbedi sredstva za nabavku specijalizovanog vozila za transport životinjskih nusproizvoda, zbog nedovoljnih sredstava u opštinskom budžetu, ali je usvojila nekoliko odluka

o prenosu prava upravljanja nad objektom za upravljanje životinjskim nusproizvodima na JKP Komunalac, koje je registrovano za pružanje novih usluga.

U slučaju **Bujanovca**, funkcionalnost regionalne deponije Meteris u Vranju, koja treba da bude završena do kraja 2027. godine, je preduslov za operativnost transfer stanice u Bujanovcu.

Isti izazov je i sa uspostavljanjem mehanizama upravljanja novim zonama, opremljenim kroz projekte poslovne infrastrukture, kao što je nova industrijska zona „Čukarka“ u **Preševu**. Međutim, pozitivan primer zone u Bojniku, podržane kroz EU PRO, pokazao je da se rezultati ponekad mogu postići i nekoliko godina nakon završetka projekta ako je lokalna samouprava posvećena ekonomskom razvoju. Iz tog razloga, Program podržava uspostavljanje modela upravljanja, brendiranja i mera promocije za zonu u Preševu, kako bi se postavili mehanizmi za poslovanje u zoni, privlačenje kompanija i povoljni uslovi za ugovaranje raspoloživih parcela, što sve vodi obezbeđivanju novih radnih mesta za građane Preševa.

Mere za jačanje održivosti projekata ISTD-a su takođe u toku, a obezbeđen je ugovor za uspostavljanje mehanizma upravljanja omladinskim kampom u Zaječaru.

5. MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija

Uspostavljanje jedinica za koordinaciju projekata (JKP) u svih dvanaest teritorija koje su podržane u izradi teritorijalnih strategija predstavlja značajnu prekretnicu u praksi strateškog planiranja kada je u pitanju upravljački aranžman za sprovođenje strategije. Umesto uobičajene prakse da se sprovođenje strategije formalno i uglavnom deklarativno poveri postojećim odeljenjima lokalne samouprave (npr. kancelariji za LER), Program je razvio i postavio strukturu upravljanja za sprovođenje strategija kroz multidisciplinarni format radne grupe, sa mandatom da se bavi pripremom projekata, zrelošću projekata, određivanjem prioriteta i sprovođenjem. Takav pristup je važan put napred u upravljanju sprovođenjem. Međutim, biće potrebna dalja tehnička podrška u narednom periodu kako bi se uspostavile stvarne operativne strukture unutar teritorija koje mogu da se bave sprovođenjem veoma složenih integralnih projekata.

Pored toga, Program je pokrenuo proces prikupljanja projekata za sprovođenju teritorijalnih strategija, razvijanjem obrasca i usmeravanjem procesa prikupljanja i sistematizacije podataka putem JKP. JKP će biti zadužene za prikupljanje, kreiranje i održavanje baze podataka o projektima i dostavljanje izveštaja savetima i skupštinama za razvoj, kao i spoljnim partnerima. Prikupljeni i razrađeni projekti biće postavljeni na buduću nacionalnu ISTD platformu. Ciklus izveštavanja je osmišljen u periodu od šest meseci, a prva sveobuhvatna lista projekata sa podržanih teritorija biće dostupna krajem godine.

Program kontinuirano podržava lokalne samouprave i u sprovođenju mera osmišljenih u projektima kako bi se podržala najranjivija populacija, digitalizacija i zaštita životne sredine.

U okviru integralnog projekata u Šapcu, nastavljena je prilagođenim treningom fizičkih vežbi u saradnji sa Sportskim savezom osoba sa invaliditetom, za učenike osnovne škole „Sveti Sava“, koji tri puta nedeljno imaju treninge u Sokolskom domu, dok se nova fiskulturna sala ne završi. ISTD Bor razvija digitalnu platformu za inovacije i pametnu ekonomiju, a istovremeno doprinosi zaštiti životne sredine i digitalizaciji kroz razvoj početnih vodiča za cirkularnu ekonomiju i digitalni marketing. Elementi zaštite životne sredine biće ugrađeni i u rekonstrukciju startap centra u Boru, Gornjanima i Zlotu, sa solarizacijom krovova kako bi se objekti mogli napajati iz obnovljivih izvora. Toplotna pumpa u Boru će, pored toga, doprineti ekološkoj održivosti ove zgrade, dizajnirane da obezbedi prostor i smernice mladim preduzetnicima iz Bora.

U okviru realizacije ITI projekta u Pirotu, Dimitrovgrad, kao jedna od partnerskih opština, dobio je dva vozila za poboljšanje ukupnog pružanja usluga svojim korisnicima, od kojih je jedno vozilo za prevoz dece sa posebnim potrebama.

Program kontinuirano uključuje rodne aspekte u kreiranje i sprovođenje aktivnosti izgradnje kapaciteta. Naime, Sektor za razvoj kapaciteta je tokom aprila održao obuku o integralnim strateškim projektima u

Šapcu, Užicu, Leskovcu, Boru i Kragujevcu, uz napomenu da je među 63 učesnika 33 bilo žena (52,4%). Slični podaci su zabeleženi i nakon obuke o integralnim investicionim planovima, koje su održane na istim lokacijama, tokom maja, gde je među 62 učesnika 34 bilo žena (54,9%).

6. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST

Program je objavio četiri saopštenja za medije kako bi promovisao početak radova na četiri integralna projekta, uključujući početak radova u Sokobanji u okviru Zaječarskog ITI projekta „Magija Istočne Srbije“, radove u Arađelovcu u okviru KREST projekta, ITI Užice projekat „Zelena i energetska tranzicija“, kao i projekat sproveden u Babušnici u okviru Pirotskog ITI projekta usmerenog na unapređenje obrazovanja. Ovo, zajedno sa drugim aktivnostima Programa, privukli su ukupno 350 medijskih izveštaja, od čega 121 (34,5%) u nacionalnim medijima.

Dalje, Program je podržao posetu šefa Delegacije EU Bujanovcu i Preševu, sa pregledom društveno-političkih dešavanjima i organizacijom posete projektu poslovne infrastrukture u Preševu. Na zahtev DEU, pripremljen je brifing za sastanak Prijatelja Sandžaka, kao i pregled projekata za Šabac, Novi Pazar, Sjenicu i Tutin. Pored toga, na upit DEU, tim je sastavio pregled sprovedenih javnih poziva, uključujući postignute rezultate, podatke o uticaju i primer predloga projekata za svaki poziv. Pored toga, na zahtev Ministarstva za evropske integracije (MEI) uspostavljen je dokument za praćenje statusa preostalih projekata Programa. Na zahtev DEU, pripremljeni su nacrti agendi za potencijalne posete šefova i zamenika šefova misija zemalja članica EU Programskoj oblasti odgovornosti (AoR), kao i dnevnog reda za tri dvodnevne posete šefa odeljenja za saradnju DEU, međutim, misije su odložene.

U periodu izveštavanja, Program je objavio tri posebna biltena i to povodom Svetskog dana zdravlja „[U zdravom telu zdrav duh!](#)“, za [Međunarodni praznik rada](#) i Svetskog dana zaštite životne sredine „[Šta ste danas uradili za našu planetu?](#)“, koji su svi distribuirani na mejl adrese oko 4.500 partnera i saradnika.. Pored toga, organizovana je jedna izjava za medije šefa programa za Radio-televiziju Srbije i predstavljanje integralnog projekta u Pirotu.

Veb-sajt Programa zabeležio je ukupno 21.365 poseta od 12.866 jedinstvenih posetilaca, a stranice posvećene javnim pozivima bile su najposećenije. Angažovanje na društvenim mrežama ostalo je stabilno, sa 18.937 pratilaca na Fejsbuku, 3.293 na Instagramu i 1.163 na Tviteru. Sedam novih uspešnih priča objavljeno je na veb stranici, uz još tri medijske priče postavljene na Jutjub kanal Programa.

Pružila se kontinuirana, detaljna podrška u pogledu vidljivosti i komunikacije pojedinačnih ISTD projekata, kako direktnim korisnicima, tako i njihovim ugovornim partnerima u implementaciji. Ova podrška je obuhvatala pregled dizajna promotivnih materijala za interaktivne panele KREST projekta, digitalne promotivne pakete za projekat Bor ISTD, promociju u digitalnim medijima i promotivni film za EIP Paraćin, kao i video sadržaj generisan veštačkom inteligencijom za projekat ITI Niš Aktivna zaštita kulturnog nasleđa – Tabula Peutingeriana.

Tim je takođe podržao organizaciju posete regionalnog direktora za komunikacije Srbiji kao i izradu brfinga za sastanak direktora RSMCO sa ministrom prosvete i nauke Severne Makedonije. Nakon sastanka sa kancelarijom UNOPS Nepal, tim je podelio najbolje prakse, uključujući opise zadataka rada, interaktivne alate itd. za jačanje angažovanja zainteresovanih strana na projektima koje podržava EU.

7. STEČENE POUKE

Tokom kvartala, Program je zabeležio nekoliko naučenih lekcija, od kojih su sledeće najvažnije:

Obezbeđivanje pune funkcionalnosti i održivosti u projektima gde se uvode nove usluge ili osnivaju nove industrijske zone znatno je izazovnije nego u slučajevima projekata sa već uspostavljenim i tekućim uslugama, gde su potrebna samo poboljšanja postojećih uslova. Prilikom izbora projekata, posebnu pažnju treba obratiti na raspoloživo vreme predviđeno trajanjem projekta i predviđene mere za postizanje www.euproplus.org.rs

operativne funkcionalnosti. Isto tako, kapacitet podnosioca zahteva da uspostavi novu uslugu ili privuče investicije treba proceniti pre nego što se predlog projekta predloži za podršku.

Kapaciteti regionalnih razvojnih agencija za sprovođenje složenih infrastrukturnih projekata pokazali su se nižim od kapaciteta lokalnih samouprava, posebno u pogledu razumevanja procesa javnih nabavki i infrastrukturnih zahteva. Takođe, primećuju se i razlike u kapacitetima među lokalnim samoupravama, pri čemu su veće lokalne samouprave često manje efikasne od manjih. Ovaj izazov se može rešiti uvođenjem spoljne tehničke, stručne podrške na početku realizacije projekta.

8. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD²

U nastavku teksta su navedeni ključni međuciljevi za naredni period::

Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

- Aktivnost 1.1 Obezbediti dodatne konsultacije o predloženoj Studiji o nacionalnom modelu za ISTD
- Aktivnost 1.2 Razviti jedan pilot investicioni plan za podržanu teritoriju
- Aktivnost 1.3 Praćenje tekućeg rada na ISTD projektima na lokacijama Aranđelovac, Knić i Topola u okviru KREST projekta, Lagator projekat u Loznici, Nova školska sala u Šapcu, i tekućim lokacijama u Zaječaru, Sokobanji i Boljevcu u okviru projekta Magija Istočne Srbije, uz početak radova na ISTD Bor projektu.

Rezultat 2. Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

- Aktivnost 2.1 Završetak projekata poslovne infrastrukture koje realizuju Bosilegrad, Užice, Surdulica, Paraćin i Zaječar i završetak projekata koje realizuju Preševo i Kragujevac
- Aktivnost 2.2 Izrada Izveštaja o Programu podrške startapovima

Rezultat 3. Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

- Aktivnost 3.1 Praćenje procesa javnih nabavki u dva LIP granta dodeljena za projekte u Medveđi i Raški i početak radova.
- Aktivnost 3.4 Praćenje isteka roka za prijavu nedostataka za most u Vrnjačkoj Banji.

Aktivnosti Programa u oblasti komunikacija

- Promocija integralnih projekata
- Rad na razvoju finalne publikacije
- Rad na razvoju finalnog filma
- Rad na razvoju zastavnog materijala

LFM – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda

	Aktivnost je sprovedena, a rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost napreduje u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

² EU PRO Plus Work Plan for the period from 1 July to 30 September 2025 is available in Annex V, Attachment 5.1.

Objektivno proverljivi pokazatelji	Objektivno proverljivi pokazatelji – konkretan cilj	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda
Opšti cilj: Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji	Ocena Izveštaja Svetske banke o poslovnoj klimi 74	Svetska banka je zamenila izveštaj „Doing Business“ izveštajem „Business Ready“ (B-READY) koji procenjuje poslovnu i investicionu klimu širom sveta. Međutim, B-READY 2024 ne obuhvata Srbiju. Očekuje se da će podaci za Srbiju biti uključeni u izveštaja B-READY 2025
	Rang na indeksu globalne konkurentnosti 69	Svetski ekonomski forum nije nastavio sa uporednim rangiranjem zemalja na Indeksu globalne konkurentnosti nakon pandemije kovid-19 2020. godine.
SO1. Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji	BDP i broj nezaposlenih regiona Šumadije i Zapadne Srbije - 20% / 101.760	Dostupni podaci pokazuju da je nominalni BDP regiona Šumadija i Zapadna Srbija u 2023. godini povećan za 10,5%. Međutim, udeo ovog regiona u nacionalnom BDP-u smanjen je za 1,1% na 17% u 2023. godini u poređenju sa 2022. godinom. Broj nezaposlenih u regionu Zapadne Srbije u prvom kvartalu 2025. godine iznosio je 75.200, što je smanjenje od 2,2% u poređenju sa 76.900 u prvom kvartalu 2024. godine.
	BDP u regionu Jugoistočne Srbije i broj nezaposlenih - 14,2% / 83.712	Dostupni podaci pokazuju da je nominalni BDP regiona Južne i Istočne Srbije u 2023. godini povećan za 14,1%. Udeo istog regiona u nacionalnom BDP-u smanjen je za 0,5% na 15,1% u 2023. godini u poređenju sa 2022. godinom. Broj nezaposlenih u regionu Jugoistočne Srbije u prvom kvartalu 2025. godine iznosio je 84.800, što je smanjenje od 1,7% u poređenju sa 86.300 u prvom kvartalu 2024. godine.
REZULTAT 1		
Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI		
Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta integralnog i	OC 1.1 Broj usvojenih strategija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) i održivog urbanog razvoja (SUD) i broj LSU obuhvaćenih ovim strategijama (odgovara IPA PF 2.11)	Svih 12 podržanih strategija, koje obuhvataju 31 LSU, usvojene su od strane 31 lokalne skupštine

održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)	– Najmanje 15 strategija kojima će biti obuhvaćeno najmanje 35 LSU	
	OC 1.2 Otpočelo sprovođenje najmanje 80 posto usvojenih strategija SUD i ITI sa najmanje tri različita izvora finansiranja - najmanje 12 (sredina 2024.)	Sprovođenje 83% (10 od 12) teritorijalnih strategija započeto je sa najmanje tri projekta sa različitim izvorima finansiranja
Rezultat 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama	OC 2.1 Broj otvorenih radnih mesta ili radnih mesta čije otvaranje je omogućeno - najmanje 300 (2023. godina)	Ukupno je otvoreno 338 novih radnih mesta, od kojih 178 (53%) zauzimaju žene. Podržani MSP korisnici grantova su otvorili ukupno 274 nova radna mesta, od kojih 142 (52%) nova radna mesta zauzimaju žene. Podržani ženski i omladinski startapovi su otvorili ukupno 64 nova radna mesta, od kojih 36 (56%) novih radnih mesta zauzimaju žene. Pored toga, ukupno 1.645 radnih mesta je otvoreno kao rezultat 180 miliona novih investicija generisanih nakon infrastrukturnog opremanja industrijskih i turističkih zona.
	OC 2.2 Broj početnika u poslovanju i MMP koja su imala koristi - 500 (2023. godina)	Ukupno 512 MSP je dobilo podršku kroz aktivnosti koje sprovodi 16 OPP. Ukupno 113 MMP je dobilo podršku u vidu direktnih bespovratnih sredstava. Pored toga, 42 granta su realizovale startapovi koje vode žene i mladi u izuzetno nerazvijenim opštinama.
	OC 2.3 Broj i finansijska vrednost započetih ulaganja u industriju i omogućenih usluga – najmanje šest investicija vrednih najmanje 25 miliona EUR (sredina 2024. godine)	Završeno je 13 od 20 dodeljenih EIP-a. Šest novih investicija vrednih preko 180 miliona evra realizovano je u podržanim zonama/turističkim destinacijama, koje su bile predmet intervencije projekata.
Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama	OC 3.1 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih javnih objekata/usluga – najmanje 65.000 (2023. godina)	Aktivnost je uspešno završena u 2024. Više od 280.000 ljudi imalo je koristi od poboljšanja uslova u kulturnoj, obrazovnoj, sportskoj i zdravstvenoj infrastrukturi u 37 realizovanih projekata.
	OC 3.2 Broj uvedenih ili unapređenih socijalnih usluga koje pružaju OCD i/ili LSU – najmanje 15	Aktivnost je uspešno završena. Ukupno 28 socijalnih usluga je uspostavljeno ili poboljšano u 22 lokalne samouprave, što je omogućilo bolji pristup uslugama obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite za preko 7.700 građana u

		nepovoljnom položaju.
	OC 3.3 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih zdravstvenih usluga vezanih za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 300.000 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovid 19, čime je omogućeno pružanje preko 2.645.000 zdravstvenih usluga vezanih za kovid 19. Pored toga, isporučeno je 5000 uređaja za dezinfekciju, 60.000 L tečnost za dezinfekciju i 41 kontejner za trijažu pacijenata.
Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja	Broj lica na republičkom nivou koja su prošla obuku - 40 (sredina 2023. godine)	Do sada je obučeno 50 ljudi na nacionalnom nivou, od čega 24 iz MEI.
	Utvrđeni predlozi za regulatore i uveden procesni okvir koji će omogućiti pripremu modela EU za teritorijalno planiranje (kraj 2024. godine)	Pripremljena je Usporedna analiza država članica EU. Nacrt studije o nacionalnom modelu za ISTD je pripremljen.
	Uvedeni pristupi za praćenje, izveštavanje i evaluaciju u vezi sa modelom ISTD-a (2022. godina)	Razvijen je okvirni set indikatora za praćenje, izveštavanje i evaluaciju teritorijalnih strategija koji je usaglašen sa Sekretarijatom za javne politike.
	Broj kreiranih ili unapređenih alata – najmanje jedan (2022. godina)	Početna ISTD platforma za umrežavanje je uspostavljena. Pripremljen je revidirani koncept potencijalnog IT alata.
Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepata integralnog teritorijalnog planiranja	Broj LSU i RRA koje će imati koristi od intervencija – najmanje 80 odsto (sredina 2023. godine)	85,9 posto LSU i RRA koje su imale koristi od procesa izgradnje kapaciteta (85 LSU i 11 RRA je učestvovalo u aktivnostima obuke u okviru Modula I, Modula II i dela Modula III Programa za izgradnju kapaciteta – ukupno 1.449 lica)
	Broj stanovnika obuhvaćen strategijama SUD i ITI – najmanje dva miliona (kraj 2022. godine)	Teritorije koje su dobile podršku za izradu teritorijalnih strategija naseljava oko 1,6 miliona ljudi.
Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja	Broj integralnih projekata proisteklih iz strategija ISTD-a čije je sprovođenje podržano – najmanje 15 (sredina 2024. godine)	Podržano ukupno 18 integralnih projekata koji proizilaze iz ISTD strategija
REZULTAT 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama		
Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou	Broj podržanih projekata poslovne infrastrukture - 20 (2024. godina)	Od 20 podržanih projekata, 13 je završilo aktivnosti, sedam projekata i dalje u implementaciji

Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica	Broj podržanih početnika u poslovanju, preduzetnika i preduzeća - 100 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. 113 MSP je podržano kroz nabavku nove opreme i usluga.
	Broj podržanih mladih i preduzetnica – najmanje 50 (2022. godina)	Ukupno 42 granta za startupove su završena i zatvorena. Dvadeset dva korisnika granta počela su da učestvuju u programu mentorske podrške.
	Broj podržanih projekata OPP - 10 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podržano je šesnaest projekata OPP i aktivnosti koje su one realizovale su završene.
REZULTAT 3 Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama		
Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života	Broj realizovanih projekata socijalne infrastrukture - najmanje 30 (2022. godina)	Svih 37 LI projekata je završeno i zatvoreno. Dodatna dva projekta sa rezervne liste su odobrena za podršku u prvom kvartalu 2025. Godine i implementacija je u toku
Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije	Broj podržanih projekata OCD u vezi sa socijalnim uslugama - 20 (2023. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Svih 20 projekata za jačanje socijalnih usluga je uspešno završeno, a uspostavljeno je i/ili unapređeno 28 socijalnih usluga u 22 LSU.
Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19	Broj zdravstvenih centara kojima je pružena podrška da unaprede usluge vezane za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 20 (2022. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19.
Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama	Broj realizovanih infrastrukturnih projekata koji se odnose na sanaciju šteta od poplava - do 3 (2024.)	Radovi na oba mosta (Vrnjačka Banja i Rača) su u potpunosti završeni i predati na upotrebu. Most u Vrnjačkoj Banji je dobio upotrebnu dozvolu, dok je most u Rači dobio

		pozitivan tehnički izveštaj o puštanju u rad.

ANEKSI

Aneks I Unapređeno razvojno planiranje

Aneks I_Prilog 1_Izveštaj o treningu za razvoj integralnih strateških projekata

Aneks I_Prilog 2_Izveštaj o treningu o integralnim investicionim planovima

Aneks I_Prilog 3_Formular za prikupljanje informacija o projektima

Aneks IV Komunikacije

Aneks IV_Prilog 1_Pregled medijske pokrivenosti Programa EU PRO Plus, Q2 2025.

Aneks V Upravljanje Programom

Aneks V_Prilog 1 Plan rada Programa EU PRO Plus za treće tromesečje (Q3) 2025. godine